

ШЫҢ

СЭКП Тыва обкомунуң, Тыва АССР-ниң Дээш Советиниң болгаш Министрлер Чөвүделиниң органы

1972 ЧЫЛ.
январь
14
ПЯТНИЦА
№ 11 (8779).
Өртөө 2 коп.

Январь 12-де Кремльде Съезддер ордузунга Москвада партиязы өргөткөн чыгыш секторларынын көзүлүп туралы болуп эрткен. Оң киркичтери байыссыздык өтө партизандыктыктын СЭКП-ниң XXIV съездинин шийткери күсөдир талам-биле ажылды болгаш СЭКП ТК-ның ноябрь (1971 чыл) Пленумунуң доктриналы боттандыр талам-биле сорулгаларын чыгуулажы көргөн.

СЭКП ТК-ның Политбюро көмүгүзү, СЭКП-нин Москва хооромунун бирги секретары В. В. Гришин илеткел кылган.

Найыссыздык заводтарынын, фабрикаларынын, институттарынын болгаш өртем албан черлеринин коммунисттеринин тоолукчулары СЭКП-ниң XXIV съездинин тоотузу шийткериинге дүштүр партиязы өргөткөн чыгыш секторларынын

ажылдыгы өң чугуза угуламышкыларынын дугайы чыгуулап турат. Чугуза чыгуулап тургузу СЭКП ТК-ның ноябрь Пленумунун шийткери. Коммунист партиязы, өң дөңгө Төң Комитетинин шийткери болгаш даштыкы политикада, СЭКП ТК-ның Политбюроунун практиктик ажил-чорудуулары чыгыш үн-биле чыгуулап турат.

Чөвүлө туралды киркичтери партиязы Төң Комитетинге чыгыш чыгуулап турат. Найыссыздык партиязы организандары моор-дээ солгаар партиязы идегелдик чөленгиин болуп, СЭКП-нин левинчи ТК-ның доктриналы коммунисттерин болгаш бүгү ажылдык чонварын улам сыйып каттыштырар, партиязынын айтылмышкыларын амырдалга боттандырар дөң демиселге бүгү күзүн бөр дээрин өң чагада илеткел.

БЕДИК ТЕМП, ШЫНАР ДЭЭШ

«КЫЗЫЛ ЭЛЕКТРОСТАНЦИЯ ТУДУГ» ЭРГЕЛЕЛИНИН СОЦИАЛИСТИГ ХҮЛЭЭЛГЕЗИ

«Кызыл электростанция тудуг» эргелелин коллектив эрткен чылды тудуг-монтаж ажилдар кылырнын планын овалгаларын чыгышкын күсөдир. Ажил-чорудууларын техник-экономикалык көргүзүлгөн экижиктеп. Тудугчуларын бо найыралдык, демилгелер коллектив республика найыссыздык тудуг организандарынын социалистик чарыкына уда-дараа тикшеки болуп келген. Эргеледе бригадалар аразында социалистик чарыкы дөңгөргөн организандар, муракчыларын дурнуулажынын негедеринче кичээл-гейин күштедирер.

Тудуг эргеледи чаа чылды база чедип-кенин эгелен, күш-ажылдын будуручу-чүдүү бедидер, планнашынын болгаш экономиктиг илг берикшиктин чаа системазынча шийткериинг тудугу белектен-нип турар. Тудугчулар СЭКП ТК-ның ноябрь Пленумунун шийткериин чыгуу-дугулу деткинишпээ, тоску беш чылды хуусаа бетиңде күсөдириниң бүгү удуучу чарыкына киргеп, бедиктеп социалистик хүлээлгелерин алган.

Эргелел бо чылдын 2 млн. 300 муң рубльдин тудуг-монтаж ажилдарын күсөдир планын. Ону хуусаа бетиңде, 1972 чылдын декабрь 22-де күсөдирин, а беш чылдын бо талазы-биле сорулгаларын 1975 чылдын ноябрь 7-ге чедир боттандырынын хүлээнген. Техниктиг депшиялге, ту-дугну индустриалдык арга-биле чо-рударына, КЭО-ну негедеринге үндөшлөш, күш-ажылдын будуручу-чүдүү бедидер. Ол көргүзүгүн бо чылдын пландан 2 хуу, беш чылда 37,8 хуу бедидерин тудугчулар кол-лективни шийттирлээ.

Күш-ажылды таарымчалык организастап тургаш тудугуң бот-үнезин бо чылдын пландан 1 хуу чыгарылар, а беш чылда

15 хуу чыгарылар, тудуг-монтаж ажил-дарынын шынарын бедитишпээ, матери-алдарын, чыг-өтти камыг чарыкдарын чедип алып, чугаа бо чылдын беш 20 муң рубльдин тудуг материалдарын кам-наарын хүлээлгелерде айткан.

1972 чылда дараазында объектилерин амырдалга кирер:

8 квартиралык тургалга бажымын — I кварталда;

Кайызы-дээ 16 квартиралык илг тур-галга бажымын — III кварталда;

Сугну буюу тургалга арга-биле арытлаар станцияны — II кварталда;

Топ электростанцияны — Кызыл аразында чылдык дамчыдылганынын шугумун дөң километринге чер база онгар дугуңге мон-таж ажилдарын кылып доозар.

Ийги чарык чылда электростанцияны дөңгөргөнүң фундаментинин салын эгелээр, мш үдүрер улут хоолойын кы-лар.

Бо бүгү сорулгаларын бедик мергежи-лдиг, чадыс сеткиндиг бажык коллектив күсөдир шылаар дээрин барымдаалап, ажилчыларын, инженер-техниктиг кадр-ларын мергежилни бедидеринге кичээл-гейин күштедирер. Бо чылдын 80 кижини мергежилни бедидер. Коллектив не-жигүлериин техниктиг чолаадылгакка ха-ра туруп, чылда 30 муң рубльдин кам-нагаларын бөр чарыкыч саналарын бу-дурүлгө шийткериин хүлээнген.

Коллективке культура-массалык, кижиз-дикте ажилдарын экижидип, тудугчу-лар дыштаныр чагайыкты дөңгөргөн вагон-салондарын Дус-Хооге, Чагытайга болгаш Хадым хол эринге тургузарын. «Нар-Хаак» совхозка, Кызылда уруглар бажы-мында шеф дувазын доктриналы көргүзөр дугайында негеделерин хүлээлгө бө-жөө.

Тудугу кыска хуусаа доозарын бот-тандырар дөң объектинин туттуварына үе-чалаларын барымдаалап, хары утга са-нажыр системазын шийткериин эргелел шийттирээ.

«ТЫВА СЕПТЕЛГЕ-ТУДУГ» ТРЕСТИН КОЛЛЕКТИВИНИН СОЦИАЛИСТИГ ХҮЛЭЭЛГЕЗИ

СЭКП-ниң XXIV съездинин болгаш партиязы ТК-ның ноябрь (1971 ч.) Пленумунуң тоотузу шийткериинг сору кир-бишпээ, беш чылдын планын сорулгаларын чыгышкын күсөдир. Совет Социалистик Республикалар Эмгекчилер тур-густуунан бөр 50 чыл оюн күш-ажылды бедик көргүзүлгөн-биле уккур дөң. «Тыва септелге-тудуг» трестин кол-лектив дараазында социалистик хүлээл-гелерин алган.

Септелге-тудуг ажилдарынын чыл планын 1971 чылдын декабрь 28-ге күсөдир, а тоску беш чылдын бо талазы-биле онаалдазын хуусаа бети-нде, 1975 чылдын декабрь 25-те боттандырар.

Күш-ажылдын будуручу-чүдүү 1971 чылдын апрелинде 6 хуу бедиткен, оң күсө-дир-биле 60 муң рубльдин септелге-тудуг ажилдарын пландан ажы-күсөдир. Беш чылда күш-ажылдын будуручу-чүдүү 20 хуу бедидер.

Септелге-тудуг ажилдарынын бот үнезин пландан 0,45 хуу чыгарылар, 9 муң рубль-дин орулажынын кемей адыр.

Ажылдага кийер объектилерин 80-ден азыраак эвес хуузуң «эки» деп дем-дек-бө дузаар. Ону чедип азыра, септелге-тудуг ажилдарынын шынарын экижидер көмөгүлери боттандырар.

1972 чылда будуручу-чүдүү 15-тен азыраак эвес чарыкыч саалады шийткериин, чыл-дын-да 10 муң рубльдин камнагаларын адыр. КЭО талам-биле 14 планын боттандырар.

Чурталга бажынарын септелгенин

планын октябрь 25-не, коммунал ажил-агың будуручу-чүдүү декабрь 1-ге чедир күсөдир.

Чыг-өтти, материалдарын камыг чары-дал, кадалап тургаш, 1972 чылда 12 муң рубльдин материалдарын камнаар. Ол талазы-биле 20 тонна цементини, 25 муң туубуу, 150 кубометр дижит материалын, 600 киловольт-пак электроэнергияны кам-наар.

Улетпүрге күш-ажылдын будуручу-чүдүү бо чылдын 1971 чылдындан 1,1 хуу, а беш чылда 19 хуу бедидер. Оң күсө-дир-биле бо чылдын 8 муң рубльдин улетпүр продукциянын кемей будурер.

Дөңгөргөнүң, механизирини буду-ручу-чүдүү долу ажилдап, продукциянын бот-үнезин чыгышкын, хол-биле кылар ажилды тресе 1971 чылдын декабринде 10 хуу өжөдир.

Бригада болгаш тус-тус өөрдүлгөн хе-вирини-биле 75 кижини разрядын бедидер, 70 кижини холушкы мергежилдерге өөрдир.

1972 чылда дараазында объектилерин амырдалга кирер:

Эргеледе чыгар-бажың, деп чуур комби-натты—декабрь 5-те;

Туранда будуручу-чүдүү баазааны — октябрь 1-де;

Самагалдайда Культура бажымын — де-кабрь 20-де;

Туранда 50 орунуг уругуар садым — декабрь 5-те;

«Совет Тывамың 5 чыл ою» стадиону— август 13-те. 5450 дөңгөргөн метр чуртал-га шөлүн амырдалга кирер.

Хаксиянын септелге-тудуг трес-биле чарыкы уламчылар.

Ук хүлээлгелерин «Тыва Күш-ажылдын будуручу-чүдүү септелге-тудуг» трестин партиязы ТК-ның ноябрь (1971 ч.) Пленумунун шийткериинг сору кир-бишпээ, беш чылдын планын сорулгаларын чыгышкын күсөдир. Совет Социалистик Республикалар Эмгекчилер тур-густуунан бөр 50 чыл оюн күш-ажылды бедик көргүзүлгөн-биле уккур дөң. «Тыва септелге-тудуг» трестин кол-лектив дараазында социалистик хүлээл-гелерин алган.

Септелге-тудуг ажилдарынын чыл планын 1971 чылдын декабрь 28-ге күсөдир, а тоску беш чылдын бо талазы-биле онаалдазын хуусаа бети-нде, 1975 чылдын декабрь 25-те боттандырар.

Күш-ажылдын будуручу-чүдүү 1971 чылдын апрелинде 6 хуу бедиткен, оң күсө-дир-биле 60 муң рубльдин септелге-тудуг ажилдарын пландан ажы-күсөдир. Беш чылда күш-ажылдын будуручу-чүдүү 20 хуу бедидер.

Септелге-тудуг ажилдарынын бот үнезин пландан 0,45 хуу чыгарылар, 9 муң рубль-дин орулажынын кемей адыр.

Ажылдага кийер объектилерин 80-ден азыраак эвес хуузуң «эки» деп дем-дек-бө дузаар. Ону чедип азыра, септелге-тудуг ажилдарынын шынарын экижидер көмөгүлери боттандырар.

1972 чылда будуручу-чүдүү 15-тен азыраак эвес чарыкыч саалады шийткериин, чыл-дын-да 10 муң рубльдин камнагаларын адыр. КЭО талам-биле 14 планын боттандырар.

Чурталга бажынарын септелгенин

планын октябрь 25-не, коммунал ажил-агың будуручу-чүдүү декабрь 1-ге чедир күсөдир.

Чыг-өтти, материалдарын камыг чары-дал, кадалап тургаш, 1972 чылда 12 муң рубльдин материалдарын камнаар. Ол талазы-биле 20 тонна цементини, 25 муң туубуу, 150 кубометр дижит материалын, 600 киловольт-пак электроэнергияны кам-наар.

Улетпүрге күш-ажылдын будуручу-чүдүү бо чылдын 1971 чылдындан 1,1 хуу, а беш чылда 19 хуу бедидер. Оң күсө-дир-биле бо чылдын 8 муң рубльдин улетпүр продукциянын кемей будурер.

Дөңгөргөнүң, механизирини буду-ручу-чүдүү долу ажилдап, продукциянын бот-үнезин чыгышкын, хол-биле кылар ажилды тресе 1971 чылдын декабринде 10 хуу өжөдир.

Бригада болгаш тус-тус өөрдүлгөн хе-вирини-биле 75 кижини разрядын бедидер, 70 кижини холушкы мергежилдерге өөрдир.

1972 чылда дараазында объектилерин амырдалга кирер:

Эргеледе чыгар-бажың, деп чуур комби-натты—декабрь 5-те;

Туранда будуручу-чүдүү баазааны — октябрь 1-де;

Самагалдайда Культура бажымын — де-кабрь 20-де;

Туранда 50 орунуг уругуар садым — декабрь 5-те;

«Совет Тывамың 5 чыл ою» стадиону— август 13-те. 5450 дөңгөргөн метр чуртал-га шөлүн амырдалга кирер.

Хаксиянын септелге-тудуг трес-биле чарыкы уламчылар.

Бистин республикада ТЕХНИКА СЕПТЕЛГЕЗИ

«Тазы» совхозун машина-трактор мастерскаяны. Септелгеле механизаторларын ажил-хөргөн сорулгаларын та-шытырар-биле, совхозта ажилдын комитетинин дарга-зы Х. Н. Биче-оол бистерин элертин алган, азы-бүрү маркаларын тракторларын, көзө ажил-агынын өске-

даз машиналарын септеп, ажилдап турар кижилер ча-лынга өккелди.

Гараж ичинге кирип кээ-ривиске, хүрен өнүгү «Беларусь» трактор биске уду-р «бустан» унуң ор. Ол бүрүн септелгенин, ам ховже азытанынчага шуут бед-ден. Амыр-меэди солуканы-

выстын оон дарың ажил-хөргөктүн байдалын МТМ эрге-лектин А. Х. Көк-биле чу-галажы берди.

Септелгени эрткен чыл-дын ноябрь 10-да эгелди.

Шууту 43 тракторну септе-р ужуруң удуң бис — дөң, МТМ эргелектин септеп кы-лары доозулган көзө ажил-агың машиналарынча угай айткан, чугузын уламчы-лай-дыр:— Бүгүңе чедир 100 илдини, 27 аналанын, 11 саялка, «ДТ-75» маркалыг 10 тракторну септеп алдымың.

— Каяң доозар силер?— деп, айттыр салдымың.

— Партияның чарык дөң-кү съездинин шийткери-

ЧАРЫШТЫҢ ТИИЛЕКЧИЛЕРИ

Барым-Хөкчүк районунуң хойжу бригадаларынын аразында социалистик чарык-тын эрткен чыгыш түдөөлү үндүрер. Аңаа «Барык» совхозун Хөндөлдө салы-рынын Николай Ооракка удурткан хойжу бригадаларын кижигүлери тивикти болган. Оларга СЭКП райко-мунуң болгаш райкүсөмунуң шийткери Кызыл тутуң тынсаң.

Ам ол бригадалык хойжу-ларын коданырында хой-

массалык-биле төрүп эге-лөө. Эрткен гаш холуктарда төрөө 500 ажим хойжу чаш хурагалары онча-меэди өзүп турар. Бригадалык кижигү-лери хой ооданыкынага эки белеккады ужуражып, чаш хурагаларга бөр көк сагыны четкери-биле кыш-талгаларында сөртүп алган.

Ол-ла районун «Шекер» совхозунуң Сут-Бажы сүт-ба-ран фермазынын коллектив тоску беш чылдын боттөңгө чыгыш күш-ажылды чедип-

кышкын дооскан. Сааны-лар күрүлгө, сүт садарынын чыл планын 102 хуу күсө-төө.

Эрткен чылдын бедик көр-гүзүлгөн чедип ап, ший-ткериин чыгышкын өң байдал-га эрткери турары дөңгөргөнүң сүт-баран ферма-ларынын аразында СЭКП райкомунуң болгаш райкүсө-мунуң шийткери Чыгыш Кы-зыл тутуң ол фермага ты-ныскаң.

Саанылар Мовшун Минис, Зоя Оорак олар саада та-лазы-биле бедик көргүзүгүн чедип алган, саанылар орту-зунда калбарган социалистик чарыктын тивикчелери бол-гашар.

Ам ол бригадалык хойжу-ларын коданырында хой-

КУШ-АЖЫЛДЫҢ БУДУРУЧУЛУУ БЕДИИР

Тоску беш чылдын баш-тайгы чыгында будуручу-чүдүү чарыкыч куруң тек-ника талам-биле улам чыг-ып, специализация деп Кызылдын элг комбинаты-нын инженер-техниктиг аялдамчаларынын болгаш ажилчыларынын дөңгөргөнүң, кол угуламышкыны пак ыдыг турган.

Мал согар пехте таквооз-туг ажил-чорудууларын өде кылып, мыа конвейерни тур-гускан. Ол ишпаш өске-дээ пехтерде чыгыш түдөөлү өде кылган. Оң түдөөлү элг комбинаты продукция саягарынын эрткен чылда чыгыш 325 муң рубльге

ажыр күсөткөн.

Эки шынарын элг про-дукциянын будуручин кол-лектив чедип алган. Колбаса кылыгынын көргүзүлгөн да-далан 50 пентнерин ажыр будурган.

Чаа чылдын баштайгы хүнеринде күш-ажылды темпини элг комбинатынын кичилери күдүлөтпайн турар.

Күш-ажылдын будуручу-чүдүү бедидеринче угулажы чыгарыч болгаш чарык-тын саналарын көвүдери, ону будуручу-чүдүү хой-биле шийткери адыр сорулган садың.

Д. ЕВДАН.

АЖЫЛ-АГЫҢ АКТИВИНИН ХУРАЛЫ

Январь 12-де Кызыл рес-публиканың күрүне салым-ын ажилдакчыларынын ак-тивниң хуралы болуп эрткен.

«Тыва АССР-ниң күрүне салым-ын 1971 чылда ажил-дын түндүгүн болгаш 1972 чылда сорулгаларын дуга-йында» Тыва АССР-ниң саяды-министри Т. К. Сагаател илет-кел кылган.

СЭКП-ниң XXIV съездинин шийткериин амырдалга боттандырышпаш тоску беш чыл планын күсөдир салымнын ажилдакчыларын салымныкын кийерин турар.

Бо дугайын илеткелди-дээ, саяла берген «Улут-Хем» ресторанын ноябрь А. Ры-балкина, Кызыл саядынын № 13 мизагынын септия эргелектин М. Криво, Сады-мизагынын директору А. Мамедов, Кызыл-саядынын директору А. Середжия, СЭКП Тыва об-комунуң чың үлөтүр бол-гаш саяды индустрия эрге-лектин С. Тапа олар бол-гаш өске-дээ элтер тодаргай чугулаң.

Республика эрткен чылды үрүмкөстү салар бараан са-арыгынын планын хуусаа бети-нде декабрь 26-да күсө-төө.

Пландың ажың 3 милли-он рубльдин бараанын сату-көн. Оң мурунда чыл-биле дөңгөргөнүң бараан саарылга-зың өздүлгөнүң темпизин 8,9 хуу богуң, а Россия фе-дерациянда ол көргүзүп 6,3 хуу. Республиканың ба-раан саарылгазың 48,4 хуу-зун күрүне салды, 51,6 хуу-зун хөргөлдө кооперативизм өжөп турар.

Кызыл саяды, саяды кон-троль, «Тыва дөг-дүг» ком-бинаттың ажилын ханды-рылга кылдың. Сады ми-нистерствоу, Көзө ажил-агың министрствоу, Чоннуң амыдырлар хандырылга ми-

нистерствоу, союзпачы та-ламы-биле күрүне салымнын организандарынын 1971 чылда бараан саарылгазынын пла-нын чыгышкын күсөткөн. Ичинги чыгышкын чарыкыч бараанынын өнөчөлү саяды коллективтер болуп баалаар чыа планын күсөдиринге биче эвес салымныкын кийер.

Чоннуң саяды хандырылга-зында, социалистик чарыктын организандарында, кадрлар-биле ажилда, күш-ажылдык саяды-чорудууда четпес-терин ажил-агың ак-тивниң хураалында дөңгө-лөө.

Республиканың ажилды чонварынын барааларга хө-ргөлдөп улам өң хандырар, сады, ичинги чыгышкын чарыкыч хандырылганын күсөткөн. Күш-ажылдын будуручин кол-лектив чедип алган. Колбаса кылыгынын көргүзүлгөн да-далан 50 пентнерин ажыр будурган.

Хураалын кижигүлери Тыва АССР-ниң күрүне салымнын ажилдакчыларынын 1972 чылда социалистик хү-лөдгөлерин бот үн-биле хү-лөп алган.

Бистин корр.

БИСТИН ЧУРТУВУСТА

★ ДУШАНБЕ. Пяыз дээр хеминг эриңде Даран Сенте калпадында Намангунтуң суг кужу-биле ажилдаар электра-станциянын тудуу эгелден. Намангун хеминин шугузуң уду эже ажил-агынын бараан болдуруң, илчиган бо стан-ция чеди дугаар тудуу бооп турар.

★ КИШИНЕВ. Рыбничи-кан цемент-шифер комбинаты

чаа чылда пландан дашлаар баштайгы 600 тонна продук-цияны будуруң үндүргөн. Мол-дунда эң узуң дөң ол ту-дуг материалдарын буду-руңган чылда-ла 900 муң тонна продукцияны бөр. Ол бола беш чыл мурунда тур-ганында 300 муң тоннага хой-дур.

★ КРАСНОДАР. Кубаның ховуларында Улут Сочинил

курорттарында чедир бедик-берт дагалар дамчытыр гаа дандылар хоораларын тудуу эгелден. «Союзга-септулук» трестин тудугчулары 200 ки-лометр ажык хоораларын да-дашты черин дамчытыр са-дыр ужуруң. Чамдык чер-лерге олар далай бедиктенден 1000 ажим метр бедикке ажил-дарлар.

★ ЛЕНИНГРАД. «Льгов» болгаш «Альметьевск» дээр хой чык үдүртер тельокодер атомобилдер соотур тала-зы-биле Балтика эң баштайгы суднолар болган. Оларын кайымы-дээ хары утга 400-500 «Москвич» болгаш «Жигули» деп маркалы машиналарын чүдүрүп алып арламың. Ол хире хой автомобильдерин дөң-дөңгөргөнүң соотур деп болза дөңгө хире состав херет-леттнер.

★ РИГА. Немен эжектелер илгерилерин 1919 чылда Елга-вадан алган барганы Курлянд-скинин чер архивин Латвияга катал эгиткен. Оң кайдала-мык ур үеде бедиккеме тур-ган. Совет Латвиянын болгаш ГДР-ниң тоотузулгуну ону чы-ле өсөлү үеде тыпкан. Шы-чалган эртемге дыма уду-жуң-дуулажы ол архивти Мер-сбург (ГДР) хооралыг тып-кан. Ригада эгелден илг удуң хооралыкта 30 муң хире документтер кирип турар.

БҮГҮ ТАЛА-БИЛЕ ДУЗАЛААР, ҮЕГЕЛДЕНИ БЕДИДЕР

Номчукчулар

четпестерни

илереди туу

Кадарчыларже сагыш салыр

Ак-Туруг салырыңың № 1 хойу бригаданың 3 муң аякы хойу Ак-Хемде...

Кадарчыларның харымсалыгы болгаш чымыштыр үеи аякы...

М. МИНЧИМБА, СЭКП Тес-Хем райкомунуң секретары.

«Партияның шугуу чүдизе, профвоилдериниң ролун улам бедидер, оларның аякының дешени күүдери болур. Партия организациалары профвоилдер комитеттерине аар-саар хайгаар кылбай, оларның идеякени болгаш инициативаны хөгжүдериңге бугу талаам дузаалаар, кадрлар-биле быжылар, профвоилдеринде аякылдан турар коммунистерге негесдени бедидер күзөлгели» — деп СЭКП-ниң XXIV съездинде партия Топ Комитетиниң Отчет илеткелинде чуталаан.

Партия организациалары съездинде от айтышкыны боттадырышсаң, профвоилдериниң организациакчы болгаш кижизидиле, башкачы болгаш боттадырыш чоруду турар. Бо айтыртыла хамаарыштыр алдыр болза, бестер районда чамдык кем чегерин база боттадырыш турар.

Профвоилдеринге партияны ууртууганың дугайында айтыртыгы эртен чамдык төнүзүңде партия райкомунуң пленумуна, СЭКП-ниң XXIV съездиниң боттадырыштарына профвоилдер организациаларының ролун бедидер дугайында илеткелди партия райкомунуң пропаганда болгаш агитация кидизиниң өргөлекени В. Х. Чаламба кылган. СЭКП-ниң XXIV съездиниң шийтирлерин боттадырышсаң, районун школаларына партия организациалары өреникчилерни коммунистке сауга кижизидер болгаш өрөдир талаам-биле төлөптин салышкыны кирип турар дээрин илеткелчи болгаш санал берген коммунистер демдеглээн.

Социалист чарышты болган күш-ажылды коммунисттер өзү-биле көөрү дөшү шийчиликни чамдык профвоилдер комитеттери болгаш боттадырыш бидларга өргөтүп турар. «Социалист чарышты организациалары улам өскөндөр дугайында» СЭКП ТК-ниң докталам үгөн союда бисте ол талаам-биле аяк улам күштелген. Районун амыдырал хандырыла комбиндиниң дараалыга негизин, «Чодура» колхозтуң Харал-Тей сүт-баран ферманың, ол-ла колхозта № 1 хойу бригаданың коллективтери коммунисттер күш-ажылды деп бедидер аты чедип алган. Амыг үеде районда 120 аяк аякың, колхозчу коммунисттер күш-ажылды шалышкы деп аты чедип алган.

Профвоилдериниң организациакчы болгаш кижизидиле аякыларын өргөтүшкениң биле чамдык коллективтер бедидер көргүзүлери чедип ал турар. Оң чыккың Шуурмакта тууг улам белектер пунктуу кирип турар. Бо коллектив тоску беш чамдык бирги чамдык планын 1971 чамдык октябрь айда-ла күзөткөп, бидүрүлгөсө ар-аыңа чарыштың тивлекени болган. Бида мекком (даргави өш Белоус) чарышты түдөөдөр профвоилдер бедидер дамыштыр үндүрүп, хуралдарын доктаамал чорудуп, бидүрүлгөсө, аякы чыныгы амыдырал-чуртуу талавына, сагыла-чуртуу мунга хамаарышкан айтырларыңа чуталаан турар. Аякы чонпарың эн мас-салык организациалары профвоилдериниң аякыңа чедип чарышты үндөөни партияны ууртууга, оларда аякылдан турар кадрларын, маалдык коммунистерниң аякыңа, инициативаның аякыңа, чогаалың чорудуп улуу-биле хамаарыш болбай. Бир эвес маара хол-баштыр алыр болза, бисте четпестер хой, кылар аякылар өзөөн эвес дээрин шугуу чуталаан херек.

Аякы-агышкы соругалары боттадырышкан, чондук кижизидиле болгаш культуру дүштөшкөсүңа ол организациаларың ролун күштөлдөр, оларның дайышкы арга-илээзин бедидер талаам-биле «Чодура» колхозтуң, «Тес-Хем» совхозта, «Сельхозтехника» каттыжышкынында болгаш өскөндөр чарыштың тивлекени болган. Бида мекком (даргави өш Белоус) чарышты түдөөдөр профвоилдер бедидер дамыштыр үндүрүп, хуралдарын доктаамал чорудуп, бидүрүлгөсө, аякы чыныгы амыдырал-чуртуу талавына, сагыла-чуртуу мунга хамаарышкан айтырларыңа чуталаан турар. Аякы чонпарың эн мас-салык организациалары профвоилдериниң аякыңа чедип чарышты үндөөни партияны ууртууга, оларда аякылдан турар кадрларын, маалдык коммунистерниң аякыңа, инициативаның аякыңа, чогаалың чорудуп улуу-биле хамаарыш болбай. Бир эвес маара хол-баштыр алыр болза, бисте четпестер хой, кылар аякылар өзөөн эвес дээрин шугуу чуталаан херек.

Аякы-агышкы соругалары боттадырышкан, чондук кижизидиле болгаш культуру дүштөшкөсүңа ол организациаларың ролун күштөлдөр, оларның дайышкы арга-илээзин бедидер талаам-биле «Чодура» колхозтуң, «Тес-Хем» совхозта, «Сельхозтехника» каттыжышкынында болгаш өскөндөр чарыштың тивлекени болган. Бида мекком (даргави өш Белоус) чарышты түдөөдөр профвоилдер бедидер дамыштыр үндүрүп, хуралдарын доктаамал чорудуп, бидүрүлгөсө, аякы чыныгы амыдырал-чуртуу талавына, сагыла-чуртуу мунга хамаарышкан айтырларыңа чуталаан турар. Аякы чонпарың эн мас-салык организациалары профвоилдериниң аякыңа чедип чарышты үндөөни партияны ууртууга, оларда аякылдан турар кадрларын, маалдык коммунистерниң аякыңа, инициативаның аякыңа, чогаалың чорудуп улуу-биле хамаарыш болбай. Бир эвес маара хол-баштыр алыр болза, бисте четпестер хой, кылар аякылар өзөөн эвес дээрин шугуу чуталаан херек.

Аякы-агышкы соругалары боттадырышкан, чондук кижизидиле болгаш культуру дүштөшкөсүңа ол организациаларың ролун күштөлдөр, оларның дайышкы арга-илээзин бедидер талаам-биле «Чодура» колхозтуң, «Тес-Хем» совхозта, «Сельхозтехника» каттыжышкынында болгаш өскөндөр чарыштың тивлекени болган. Бида мекком (даргави өш Белоус) чарышты түдөөдөр профвоилдер бедидер дамыштыр үндүрүп, хуралдарын доктаамал чорудуп, бидүрүлгөсө, аякы чыныгы амыдырал-чуртуу талавына, сагыла-чуртуу мунга хамаарышкан айтырларыңа чуталаан турар. Аякы чонпарың эн мас-салык организациалары профвоилдериниң аякыңа чедип чарышты үндөөни партияны ууртууга, оларда аякылдан турар кадрларын, маалдык коммунистерниң аякыңа, инициативаның аякыңа, чогаалың чорудуп улуу-биле хамаарыш болбай. Бир эвес маара хол-баштыр алыр болза, бисте четпестер хой, кылар аякылар өзөөн эвес дээрин шугуу чуталаан херек.

ШКОЛАЛАРГА ПАРТИЙЖИ УДУРТУЛГА

Барын-Хемчик районун башкыларың чөвүлгөсүңа хуралыңа «Школаларга партия организациаларың ролун бедидер дугайында» илеткелди партия райкомунуң пропаганда болгаш агитация кидизиниң өргөлекени В. Х. Чаламба кылган. СЭКП-ниң XXIV съездиниң шийтирлерин боттадырышсаң, районун школаларына партия организациалары өреникчилерни коммунистке сауга кижизидер болгаш өрөдир талаам-биле төлөптин салышкыны кирип турар дээрин илеткелчи болгаш санал берген коммунистер демдеглээн.

Партия организациалары съездинде от айтышкыны боттадырышсаң, профвоилдериниң организациакчы болгаш кижизидиле, башкачы болгаш боттадырыш чоруду турар. Бо айтыртыла хамаарыштыр алдыр болза, бестер районда чамдык кем чегерин база боттадырыш турар.

Районун башкылар кол-лективтеринде 10 партия эге организациаларың үчүлдүңа 95 башкы коммунист баалаан. Школаларда партия организациалары организациа талаам-биле быжыгып, башкылар коллективтериниң өскө организациалары болгаш бидилди кижизидиле болу берген. Олар школаларың амыдырал байлыгына таарыштыр партия-организациакчы аякы сайыраңгайкыны боттадырыш турар.

Ак-Довурак сес чык школа районда он улуг школа, оларда 1152 өреникчи бар. Өрөдирге ийни улдуңа 91,5 хойу болган.

Чөвүлгөдөр чорудуп, бидүрүлгөсө, албан организациаларга баргаш, төрөлдер-биле чуталаан турары. Школда радиолекторийни тургускан.

Пятница хүнеринде коммунистер болгаш комсомолчулар «Школага уруларны кижизидер» деп темага лекция номчуп, «Школаның үнү» хана солуну үндүрүп турар. Өрөдирге-кижизидиле аякыңа эки түнөөдөр чедип ал турары эш башкылар В. А. Самойлованы, А. М. Беспаевты, К. Ш. Кан-оолду, С. Чечекти, В. В. Велесеваны, А. Саалым болгаш өскөдөрүн да хуралга мактал демдеглээн.

1970 чамдык деңизинге бо-дарага эртен чылым совхозтуң топ сүт-баран ферма-ның коллектив бир инкестин 421 кг сүтү хойу саган. Фермадан О. Норжурмаа, М. Эзтек, А. Салман инкесте ошангытыр 2000 аякы кг сүтү саап, 1971 чамда саагылар ортузунга калбарган социалист чарышты тивлекчилер болганар. Ол-ла коллектив бисте ажаакчыны М. Чечек-маа дун-хүнде баааа бугузуңа 800 грамм немелде дешени кылдыр азырап, муракчылар-ның одурууна кирген.

Инек кадарчылары О. Бүдүшпей, С. Шугуру олар мады чүм өтүтүп, дезоляң, сүт-лүг чедерге каларын, ак сүт-кидиге аякыларын ферма-ның бирги чамды эки көргүзүлүгү болуруна бааа дузаалаан.

Эртен аякы-агыш чынында хойжыларын чедиптириңиң ба-ла уугу болган. Кадарчылар О. Дорж, Т. Маадыр-оол, М. Седке, Ч. Доопай, О. Ба-лдоо олар хой бугузуңа-не ортума-биле 3 кг дүктү аа-ганар. Мыдың эки көргүзү-лөриңиң аякында сохко эр-тен чылым 1970 чамдык де-ңизинге бо-дарага, 9 тонна дүктү хойну дүжүлгөн. Ол шик-каш 1971 чамда сохко 50 тонна элти муруку чылдан хойну бугуруен.

Агаар-бойдуңуң берге бай-далдары туралык аякы-агышкы тараа-жылары бир гектардан-ла ортума-биле 9,2 центнер дүктү өстүрүп ажааган. Харын-да С. Очур-Сат бригадасың № 7 комсо-молчу-аимиктер бригадасың гектардан 11,2 центнер, К. Ба-зыр бригадасың № 1 бригада 10,6 центнер ажаап ал, үе-герлеп ажаады.

КОММУНИСТЕРНИН САНАЛАДАРЫНГА ҮНДЕЗИЛЭЭШ

«Сүт-Хем» совхозта пар-тикомуну ууртууга-биле сес эге организациалар бар. Оларда 130 аякы коммунистер баалаан турар. Оларны хой ну-лауу мал, чер аякылыңа, туугу, социал-культура аякы-баш черлеринде, салды бол-гаш амыдырал хандырыла бидүрүлгөсө биле быжыла-тыңгыңа, чагай үле-херек-терин бидүрүп турарар.

Коммунистерниң өчтүтүп хуралыңа илеткел кылган партком секретары В. Сат, санал берген коммунистер эге организациаларың иш-тиги аякылыңа кылдымга болгаш чедир кылдымга чүдөөдөр илереткен. Чамдык эге организациаларың бю-ролары партияны иштин ор-

ганизастыг аякыларын чоруду-раңга дүржүлгөсүңа апар-ган.

Иштин сабырда партия эге организациалары (секретары Ч. Ондар) бюро хуралдарын план, коммунистерниң иш-тиги хуралдарын Устав баугаар эрттирип турар. Коммунистер хуралдарыңа чүе хуу көп, чү-гаалыңаң айтырларыңиң шийтирлеринге идеякени кирип турар. Ундүрген шийтирлериниң күсөлдөсүн бышчымы контрольду тур-гускан. Коммунистерниң аякы харымсалыгы бол-гаш сагыла-чуруму бедөөн. Коммунистерниң политикти болгаш техникти билдиреңи бедидерине кичөөдөр күштөлдөргөн. Илим-бүрү

Бюро болгаш коммунистер-ниң иштин хуралдарың чы-байн келген. Коммунистерде то-догой партияны даалгала-чок Чамдык коммунистер үр-үе дамдыр хавыртынып турар, парторбо Устав бау-гаар өрөөн келген. Эге ор-ганизацианың аякылыңа багай тургусканы-биле школа-ның өрөдирге-кижизидиле аякы-лыңа четпестер хой. Школа-да интерваста ары-шөөр саягыттыр 600 үрүе өрө-дирчиң өрөдир, кижизидилеңиң өрөдир, кижизидилеңиң 30 аякы башкы аякы колпак. Бо өрөдирге чымыла өрөдир чогур урулардан хой кижизидилеңи хуралда хуралда хой-кышкы корум-чуруму

үрөп турарлар барын комму-нистер саналыңа илереткен.

Партия эге организациаларың иштин аякыларын эки-жерде талаам-биле пар-теком организациак аякыларын чедер чорудуп, ууртууга-ны кошпакчы коммунистер шүгүмчүлөөн. Рабкошта, Кара-Чыраада партия эге ор-ганизациалары аякыларын чогур деңизде тургуспаан.

Д. Дамын партия бидилин чидирген, а Кара-Чыраада партия эге организациаларың бю-роу коммунистерни херөөн көрбөй уамдыктырып кел-ген. Совхозтуң топ сабыр-ыңа партия эге организациаларың аякылыңа четпестерниң эгер талаам-биле партком хемчег албайн келген. Комму-

ШЫН

«Сүт-Хем» совхозта пар-тикомуну ууртууга-биле сес эге организациалар бар. Оларда 130 аякы коммунистер баалаан турар. Оларны хой ну-лауу мал, чер аякылыңа, туугу, социал-культура аякы-баш черлеринде, салды бол-гаш амыдырал хандырыла бидүрүлгөсө биле быжыла-тыңгыңа, чагай үле-херек-терин бидүрүп турарар.

Коммунистерниң өчтүтүп хуралыңа илеткел кылган партком секретары В. Сат, санал берген коммунистер эге организациаларың иш-тиги аякылыңа кылдымга болгаш чедир кылдымга чүдөөдөр илереткен. Чамдык эге организациаларың бю-ролары партияны иштин ор-

ганизастыг аякыларын чоруду-раңга дүржүлгөсүңа апар-ган.

Иштин сабырда партия эге организациалары (секретары Ч. Ондар) бюро хуралдарын план, коммунистерниң иш-тиги хуралдарын Устав баугаар эрттирип турар. Коммунистер хуралдарыңа чүе хуу көп, чү-гаалыңаң айтырларыңиң шийтирлеринге идеякени кирип турар. Ундүрген шийтирлериниң күсөлдөсүн бышчымы контрольду тур-гускан. Коммунистерниң аякы харымсалыгы бол-гаш сагыла-чуруму бедөөн. Коммунистерниң политикти болгаш техникти билдиреңи бедидерине кичөөдөр күштөлдөргөн. Илим-бүрү

Бюро болгаш коммунистер-ниң иштин хуралдарың чы-байн келген. Коммунистерде то-догой партияны даалгала-чок Чамдык коммунистер үр-үе дамдыр хавыртынып турар, парторбо Устав бау-гаар өрөөн келген. Эге ор-ганизацианың аякылыңа багай тургусканы-биле школа-ның өрөдирге-кижизидиле аякы-лыңа четпестер хой. Школа-да интерваста ары-шөөр саягыттыр 600 үрүе өрө-дирчиң өрөдир, кижизидилеңиң өрөдир, кижизидилеңиң 30 аякы башкы аякы колпак. Бо өрөдирге чымыла өрөдир чогур урулардан хой кижизидилеңи хуралда хуралда хой-кышкы корум-чуруму

үрөп турарлар барын комму-нистер саналыңа илереткен.

Партия эге организациаларың иштин аякыларын эки-жерде талаам-биле пар-теком организациак аякыларын чедер чорудуп, ууртууга-ны кошпакчы коммунистер шүгүмчүлөөн. Рабкошта, Кара-Чыраада партия эге ор-ганизациалары аякыларын чогур деңизде тургуспаан.

Д. ШУЛУУ.

